

SPOUPRÁCE SE ŠKOLAMI II

Projekt Institutu celoživotního vzdělávání MZLU v Brně

„Zkvalitnění programu pedagogické způsobilosti prostřednictvím realizace systémového rozvoje trenérských zdrojů“ je název projektu Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity (MZLU) v Brně financovaného z Evropského sociálního fondu a z rozpočtu České republiky.

Oficiální zahájení uvedeného projektu se uskutečnilo v závěru loňského srpna. Tehdy Institut celoživotního vzdělávání (ICV) MZLU v Brně nabídl svým trenérským (dříve cvičným) školám účast na celoživotním vzdělávání zaměřeném na zvýšení pedagogické kompetence učitelů – trenérů, kteří se na Univerzitních trenérských školách věnují metodickému vedení individuální řízené pedagogické praxe studentů – budoucích učitelů odborných předmětů. Po roce Institut celoživotního vzdělávání brněnské univerzity pozval své trenérské školy na druhé společné setkání k projektu – k účasti na workshopu. A tak se 25. 6. 2007 opět sešli účastníci projektu v kongresovém sále Školního lesního podniku MZLU Brno (nachází se v překrásných prostorách zámku ve Křtinách, severně od metropole).

V loňském roce část programu znemožnil déšť, ale letošní slunné počasí dovolilo zahájit program exkurzí v arboretu ŠLP Křtiny se zasvěcenou průvodkyní paní Fojtíkovou. (Arboretum Křtiny se rozkládá na ploše 23 ha a soustředěno je zde přes 1000 druhů dřevin z celého světa. Unikátní sbírka byla založena v letech 1928–9 profesorem A. Bayerem.)

Vlastní workshop zahájil a přítomné pedagogy opět po roce přivítal prorektor MZLU v Brně PROF. ING. JINDŘICH NERUDA, CSc.. Následně vedoucí realizačního týmu PHDr. DANA LINHARTOVÁ, CSc. seznámila posluchače s prvním rokem realizace projektu: Na institutu připravovali materiály ke vzdělávacímu programu, který se uplatní v novém akademickém roce. Od akademického roku 2007/2008 bude zahájeno studium v bakalářském studijním programu Specializace v pedagogice pro dva obory – Učitelství odborných předmětů a Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku. Kromě jiného je též jeho cílem zkvalitnit přípravu budoucích učitelů na pedagogickou práci. Připomněla ještě, že projekt původně nabídl 30 školám, 17 škol nabídku přijalo a získalo statut Univerzitní trenérská škola. (Z našich škol jsou to Boskovice, Hranice, Jihlava, Kroměříž, Nový Jičín, Olomouc, Opava, Rajhrad, Staré Město, Šumperk, Vyškov a Znojmo.)

Vzdělávací aktivity jsou koncentrovány do čtyř modulů: **Modul 1:** Proměny současné střední školy (legislativa, filozofie zemědělství, vliv vzdělávacích programů na zefektivnění výuky, rozvoj studentů se specifickými potřebami, sociálně patologické jevy).

Modul 2: Management individuální řízené pedagogické praxe (práva a povinnosti učitelů, organizace praxe, hospitace, komunikační dovednosti, přínos praxe pro trenérskou školu a ICV).

Modul 3: Využití informačních technologií ve výuce střední školy (využití počítače ve vzdělávacím procesu, nové didaktické teorie, počítačové sítě, tvorba plánů, projektů, zdroje informací).

Modul 4: Lidské zdroje v prostředí střední školy (netradiční výukové postupy, tvorba programů, výměnných projektů, podpora sítě sociálních partnerů, projektové řízení, role učitele při posilování uplatnitelnosti absolventů středních škol na trhu práce).

Každý modul zahrnuje 5 předmětů, každý předmět má svého garanta, který zpracoval ke svému předmětu podklady. Garanti jednotlivých modulů i předmětů – vesměs pracovníci ICV – byli účastníky workshopu osobně představeni. Během příprav se uskutečnily dva kontrolní dny pro ověřování přípravy materiálů k výuce. Každý modul má připraven lektorský manuál, powerpointovou prezentaci, studijní oporu. Studium poskytne nové informace učitelům, kteří povedou studenty na pedagogické praxi. Vzdělávání pomůže především těm, kteří v této činnosti působí už delší dobu, a nemají takovou příležitost sledovat všechny změny v oblasti vzdělávání i školství...

Workshop zajišťoval projektový tým –
(zleva) Ing. Houbová, PhDr. Linhartová, Ing. Máchal

A proč byli představitelé trenérských škol pozváni poslední červnové pondělí do Křtin? Po prvním roce příprav bylo nutné se společně domluvit na způsobu realizace úkolů. Každá zúčastněná škola musí vybrat pro uvedený program podle daných kritérií pedagogy, kteří program celoživotního vzdělávání absolvují. V diskuzi se jednalo o variantách realizace studia, ICV nabídlo dvě možnosti – více jednodenních setkání nebo týdenní bloky. Každá varianta měla pro její účastníky výhody i nevýhody, po další diskuzi byla upřednostněna varianta týdenních bloků se vzájemným předáváním informací, neboť lépe odrážela respektování organizačních potřeb univerzitních trenérských škol.

Polovinu projektu se podařilo zrealizovat, uzavřel pracovní jednání ředitel ICV MZLU a vedoucí koordinátor projektu ING. PAVEL MÁČHAL, CSc. a poděkoval všem zúčastněným za dobrou spolupráci. Na závěr workshopu organizátorka akce ING. IVA HOUBOVÁ pozvala přítomné k neformálnímu posezení a besedě.

Veškeré informace o projektu jsou na webových stránkách univerzity http://www.mendelu.cz/iczv/projekty/projekt_tren_zdroju_skoly.html

akr

ODBORNÝ SEMINÁŘ

Učitelia základných a stredných škôl si rozširovali poznatky z biológie

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Katedra zoológie a antropológie, Katedra botaniky a genetiky v spolupráci s Krajským školským úradom v Nitre zorganizovali dňa 21. 6. 2007 odborný seminár pre učiteľov biológie základných a stredných škôl Nitrianskeho samosprávneho kraja pod názvom „Nové poznatky v biologických odboroch a ich špeciálnych didaktikách“.

Seminár nadväzoval na predošlé odborné podujatia organizované katedrami v rokoch 2005–2006. Odbornými garantmi podujatia boli doc. RNDr. ROMAN KUNA, PhD., UKF Nitra, doc. RNDr. MÁRIA VONDRÁKOVÁ, CSc., UKF Nitra a PaedDr. VLADIMÍR ĎUGA, prednosta KŠÚ Nitra. Seminár sa podarilo zorganizovať najmä vďaka podpore vedenia UKF – rektora prof. RNRr. LIBORA VOZÁRA, CSc. a dekana FPV prof. RNDr. ĽUBOMÍRA ZELENICKÉHO, CSc. Organizačne akciu zabezpečili PaedDr. ANNA SANDANUSOVÁ, UKF Nitra, RNDr. BARBORA MATEJOVIČOVÁ, PhD., UKF Nitra, Mgr. EVA GAJDOŠÍKOVÁ, KŠÚ Nitra, RNDr. RADOSLAV OMELKA, PhD., UKF Nitra.

V rámci seminára odzneli štyri prednášky:

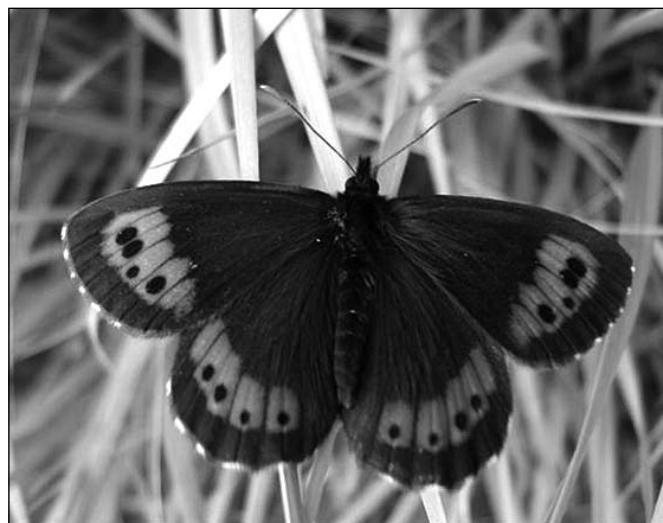
1. Geneticky modifikované živočíchy (doc. Ing. PETER CHRENEK, PhD., Slovenské centrum poľnohospodárskeho výskumu, Výskumný ústav živočíšnej výroby Nitra)
2. Laboratórna diagnostika vybraných ochorení hospodárskych zvierat (RNDr. ĽUBOŠ RYBAN, Štátny veterinárny ústav Zvolen)
3. Biodiverzita rastlín v kontexte klimatických zmien – genetické zdroje (Ing. PAVOL HAUPTVOGEL, PhD., Výskumný ústav rastlinnej výroby Piešťany)

4. Vegetácia Strednej Európy (teória a prax) – návrh optimálneho didaktického spracovania (doc. RNDr. JITKA MÁLKOVÁ, CSc., Univerzita Hradec Králové)

Podujatia sa zúčastnilo takmer 40 učiteľov ZŠ a SŠ. Účastníci seminára získali osvedčenie o absolvovaní a CD s prednášanou problematikou, ktoré môžu využiť vo vyučovacom procese. Seminár bol realizovaný s finančnou podporou v rámci projektu KEGA doc. KUNU č. K-06-330-00-641 a VEGA prof. PRASLIČKU č. V-06-321-00.

Všetci účastníci sa po skončení tejto akcie vyjadrovali veľmi pozitívne a vyslovili požiadavku, aby sa takéto podujatia konali každoročne.

**Anna Sandanusová, Barbora Matejovičová
Katedra zoológie a antropológie UKF Nitra**

V lednovém čísle loňského ročníku Zemědělské školy jsme vám přinesli obsáhlejší článek o vzniku a činnosti Moravskoslezského centra, o obhájení a realizaci jeho projektu. V čísle 5 jste se tak podrobně dozvěděli o zaměření centra, o nabídce jeho akcí, podrobný popis projektu včetně jeho cílů a rozpracování do jednotlivých modulů. Po zkušenostech z realizace prvního modulu, které článek uzavíráj, vám teď po delším půlroce nabízíme další poznatky a postřehy.

MORAVSKOSLEZSKÉ CENTRUM

Plnění projektu

Moravskoslezské centrum odborného vzdělávání pro rozvoj venkovského prostoru (MS COV) vzniklo na základě požadavků Agrární komory ČR a za aktivního přístupu Ministerstva zemědělství ČR jako jedno z pilotních center v České republice v r. 2005. Jeho zakládajícími subjekty jsou škola v Opavě, Krnově, Městě Albrechticích, Školní statek Opava a Regionální AK Ostravsko. Základní prioritou centra v oblasti vzdělávání je podpora širokého rozvoje lidských zdrojů. Jde zejména o zvýšení účasti zemědělských pracovníků a obyvatel venkova na vzdělávání pro všechny věkové skupiny.

Zaměření centra

Současnou prioritou MS COV je realizace a plnění projektu s názvem „Rozvoj a zlepšení nabídky MS COV pro rozvoj venkovského prostoru“ Projekt je plně financován z Evropského sociálního fondu a z fondu České republiky a reaguje na adaptabilitu agrárního sektoru v Moravskoslezském kraji a na společné podmínky zemědělské politiky Evropské unie cestou vzdělávání.

Plnění projektu za první rok

Jako první akce MS COV se uskutečnila předváděcí akce „technika pro základní a minimalizační zpracování půdy“ (informovali jsme v č. 5, roč. 69/2006–7), druhá předváděcí akce „technika pro sklizeň píce“ proběhla 30. 5. 2007 a chceme vám ji blíže přiblížit. Předtím mi ale dovoluňte se zmínit o plnění dalších dvou modulů v zimních měsících v mimo vegetačním období, kdy zemědělci nemají tolik práce.

Modul M1 „kurzy zlepšování odborných znalostí a dovedností v oblasti informační technologií“ probíhal ve dvou fázích: první s názvem „kurz základních počítačových znalostí – Word, Excel, Power Point“ v rozsahu 40 hodin a druhý s názvem „kurz využití internetu, speciálních českých a zahraničních zemědělských a potravinářských databází a speciálních zemědělských programů“ též v rozsahu 40 hodin. Realizovány byly na čtyřech odborných školách,

a to v Opavě, v Městě Albrechticích, v Krnově a v partnerské škole Frýdku Místku.

Pro potřeby účastníků kurzu byly vytvořeny studijní pracovní materiály, využity byly počítačové učebny a lektoři jednotlivých škol, kteří jsou většinou také lektoři školících středisek IC v rámci MŠMT ČR. Proškoleny byly 96 osob. (Pro potřeby druhého kurzu byly pořízeny nejnovější speciální programy: Evidence půdy, Agronom a Chovatel, které po skončení kurzu slouží pro žáky jednotlivých škol i celoživotního vzdělávání.) Na závěr obou kurzů frekventanti zpracovali hodnotící dotazník, který slouží organizátorům pro evaluaci, a získali certifikát o absolvování kurzu. O oba kurzy byl značný zájem a hodnocení kurzů velmi dobré.

Modul č. 2 „kurzy zvyšování profesní úrovně a připravenosti zemědělců ve vazbě na podmínky EU“ je tvořen taktéž dvěma částmi, prozatím se uskutečnil kurz č. 1 „zemědělská politika EU – programy a fondy“ (40 hodin). Kurzy probíhaly v pětidenních ucelených blocích po osmi hodinách od listopadu 2006 do února 2007. Kurz na všech čtyřech školách vedla projektová managerka Ing. Bc. JUDITA ŽÁČKOVÁ se zkušenostmi Euroregionu Praděd. Kurz poskytl účastníkům praktický návod na vyplňování žádostí, realizaci projektů, výrazně napomohl orientaci v programech a odstranil obavy z jejich vyplňování. Účastníky byl kurz hodnocen velmi dobře a se závěrečného pohovoru vyplývá, že se účastníci velmi těší na druhou část, která podle plánu proběhne na podzim. Touto první částí modulu M2 prošlo zatím 48 posluchačů, kteří na závěr obdrželi certifikáty o absolvování kurzu.

I druhá předváděcí akce se vydařila

„Tak, tolik lidí a techniky jsem ještě na svém pozemku při sklizni píce neměl ani neviděl“, řekl Ing. IVO MIČULKA, vedoucí dílen SŠZL ve Frýdku Místku v Palkovicích, který svůj pozemek pro předváděcí akci poskytl. Chtěli jsme tu představit zemědělcům nejvýkonnější stroje v činnosti od předních světových firem. Pro realizaci této akce oslovilo MS COV několik prodejních firem, z nichž se předvádě-

ní zúčastnilo těchto pět: Agrotip Opava, s. r. o. s technikou firmy John Deere a Strom Export, BV-Technika, a. s., Ostrava-Polanka s technikou firmy Krone, DAGROS s. r. o., Kralupy nad Labem, provozovna Rychaltice s technikou firmy Potinger, PaL, s. r. o., Biskupce u Luhačovic s technikou firmy Elho a Welger, ŽIVA zemědělská obchodní, a. s., Kostelec nad Orlicí s technikou firmy Reform.

Víme, že si zemědělec nevystačí jen s praktickými získanými zkušenostmi a v současné době technického rozvoje potřebuje získat maximum informací nejen ve svém oboru, proto pořádáme kurzy využití informačních technologií, internetu, využití speciálních zemědělských programů, ale i kurzy tvorby projektů za účelem získávání dotací z fondů EU i našich fondů. K tomu samozřejmě měla přispět i tato předváděcí akce.

„Již konstruktér musí myslet na to, že je třeba sladit požadavky zemědělce a potřeby zvířat. Je třeba, aby zemědělec dokázal s technikou včas sklízet s co nejmenšími ztrátami a aby toto objemové krmivo mělo co největší kvalitu po celou dobu skladování. Zatímco zemědělec vyžaduje od krávy dobrý zdravotní stav, vysokou užitkovost a dlouhou životnost, tak kráva od něho potřebuje dostatek kvalitního krmiva a slušné zacházení. Sladit tyto požadavky na techniku zemědělce i potřeby zvířete není vůbec jednoduché a snadné“, řekl v úvodu Ing. PALCR, manager projektu.

Ale o tom se již rozhovořili (v první teoretické části, která se konala v pěkně připraveném sále Beskyd Agro Palkovice) jednotliví lektoři firem, kteří mají s prodejem této výkonné techniky dlouhodobé praktické zkušenosti. 132 zúčastněných posluchačů při prezentaci dostalo reklamní materiály MS COV s prospekty strojů jednotlivých firem a hodnotící dotazník. Škoda jen, že každý z lektorů, kteří mluvili v pořadí, jak jsou již firmy v první části uvedeny, měl

na svůj výstup jen 20 minut. Lektoři měli svoji prezentaci velmi dobře připravenou a na dataprojektoru účastníkům ukázali to nejzajímavější z novinek techniky a třeba i prvky, které by nebylo při ukázce na poli vidět.

Za firmu Agrotip, Opava představoval sklizňové stroje firmy John Deere Ing. NOVOTNÝ. Zaměřil se na žací mačkače s kondicionéry nesené, tažné, bočně závěsné i kombinaci letadlo se šířkou záběru 8,8 metrů, poukázal na výhody lisů s variabilní i pevnou komorou. Zástupce firmy Strom Ing. Bednář upozornil na přednosti jimi vyráběného mulčovače Mulcher Clasik.

Zástupce firmy BV – Technika, Ostrava – Polanka Ing. VLASTIMIL VOZNÍK seznámil s celou škálou strojů firmy Krone, které prodávají, a které účastníci uvidí na pozemku. V přednášce se ale spíše zaměřil na stroje, které k vidění nebudou. Z žacích strojů to byl samojízdný žací stroj BIG MII (letadlo, motýl) s hydrostatickým pojezdem a šířkou záběru 9,7 metrů, dále samosběrací vůz TITAN ZX 450 GD a samochodná rezačka BIG X 1000 s motorem 980 koní, o kterou dle hodnotících dotazníků měli účastníci největší zájem (škoda jen, že vzhledem k nasazení v provozu se s ní nemohli na předvádění setkat). Za firmu DAGROS promluvil přímo zástupce rakouské firmy Petinger Ing. ZDENĚK BÍLÝ, který posluchače seznámil s výrobním programem firmy, s filosofií firmy a ukázal, jak bude vypadat nově postavený výrobní závod ve Bosňanech pro 150 pracovníků. Při představování techniky se hlavně u žacích strojů zaměřil na žací stroj NOVOCAT 8600 – montion, novinkou je zavěšení kopírování terénu při práci. Věnoval se i samosběracím vozům, které vyrábějí s objemem od 17 do 100 m³. Zvláštní pozornost upoutala novinka tří nápravový UMBO TRIDEM 10 000 L. Firmu PaL Biskupce představil pracovník Ing. PETR TÁBORSKÝ. Prodávají stroje pro sklizeň píce od dvou výrobců, a to od finské rodinné fir-

Novinka od firmy Pötinger, kombinovaná žací lišta NOVOCAT 306F α -motion, dobře kopíruje terén

Svinovací lis Welger RP 435 lisuje balíky až do průměru 2 m

Nosič nářadí REFORM METRAC s žací lištou se svahovou dostupností až 40° při práci

my ELHO a od rakouské firmy WELGER. Z žacích strojů uvedl ELHO VM 750 (motýlek), bubnové shrnovače od 4 do 7 metrů záběru V-TWIN 700, baličku ELHO Inliner 1820, které vzhledem k životnosti vyrábějí samostatně, a mulčovač ELH VM 200. Od firmy WELGER stojí za pozornost svinovací lisy WELGER RP 535 s průměry balíků do 2 metrů a lisovací komorou 4 m³.

Ing. JIŘÍ PACHEL, zástupce firmy ŽIVA, seznámil s výrobky firmy REFORM pro využití v zemědělství, komunálních službách i v horských podmínkách. Představil jednoosé nosiče REFORM a samohodné nosiče REFORM METRAC a REFORM MOUNTY s klasickým i hydrostatickým převodem a spoustou možných nástavb.

Uvedené teoretické krátké představení techniky bylo velmi zajímavé, ale přesto se po obědě účastníci těšili více na praktické předvádění na pozemku. Dvouapůlhodinového předvádění se zúčastnilo ještě dalších 150 účastníků. Je potěšitelné, že velký zájem o předváděcí akci měli studenti zemědělských škol, kromě studentů odborné školy Frýdek Místek (akce se zúčastnili už od rána) přijeli na odpolední předvádění dva autobusy studentů ze zemědělských škol Českého Těšína a Krnova i se svými učiteli. I u studentů bylo vidět, jak je zajímavá kvalitní práce i konstrukce výkonné techniky.

Při vstupu na pozemek připravili organizátoři ze SŠZL Frýdek-Místek starou sklizňovou techniku (traktor Lanz Bulldog, stacionární motor a koňský potažní žací stroj a obraceč). Na pozemku měly všechny firmy svoje stánky s propagačním materiálem a některé i s občerstvením. Pro předvádění svých strojů měla každá firma vytýčený díl na pozemku 35 x 80 m, který musela posekat, obrátit a shrnout, zaschlou hmotu pak slisovat a zabalit. Před každou

jízdou předváděného stroje lektori firmy seznámili přítomné s výkonností a předností stroje. Zaslouhou velmi dobře připravené pojízdné plošiny s ozvučením se zájemci o právě předváděné technice doslechli vše.

Jaké první se představila firma Agrotip s žacím mačkářem a kondicionérem John Deere a lisem s variabilní komorou John Deere a mulčovačem MULCHER CLASIC 4500 od firmy Strom. Následovala firma BV-Technika se stroji Krone s žacím strojem EASYCUT 6,2; obracečem řady KW; shrnovačem SWADRO a svinovacími lisami VARIO PACK 1800 a COMBI PACK 1500. Firma DAGROS předvedla škálu strojů od výrobce Pöttinger, a to novinku pro letošní rok 2007 žací stroj NOVOCAT 306F – motion; obraceč EUROHIT a shrnovač EUROTOP; lis VARI PROFI a ovíječku ROLL PROFI. Firma PaL předvedla v činnosti výrobky od finské firmy žací stroj ELHO HNH 320C; bubnový středový shrnovač ELHO V TWIN 700; baličku ELHO Inliner 1820; mulčovač ELHO VM 200 a od rakouské firmy lis WELGER RP 535. Postupně se zájemci o techniku dostali až do velmi svažitého terénu, kde viděli v činnosti sklízecí stroje firmy REFORM – nosič REFORM METRAC s žacím strojem a horský traktor REFORM MOUNTY se svahovou dostupností až 40°.

Jak se jim předváděné stroje líbily, zapsali účastníci do hodnotících dotazníků. Na závěr akce bylo provedeno slosování odevzdaných a vyplněných hodnotících dotazníků o 10 hodnotných cen, které věnovaly předváděcí firmy. I počasí vcelku akci přálo, a tak se všichni zájemci o novou techniku, pořadatelé a zástupci předváděcích firem rozcházelí velmi spokojeni. Všichni se těší na další podobnou akci.

Ing. Alois Palcr, MS COV Opava

Posluchači na kurzu Zemědělská politika EU – programy a fondy

TRANSFER VĚDY A VÝZKUMU

Jak už jsme vás informovali v červnovém čísle loňského ročníku, připravili jsme novou rubriku, ve které vám chceme nabízet čtenářsky zpřístupněná odborná témata. Půjde o aktuální výstupy výsledků vědy a výzkumu do našeho vzdělávání a poradenské praxe. Tento přenos vědomostí nám nabídnou pracovníci výzkumných ústavů a univerzit – konkrétně jsme spolupráci domluvili s Výzkumným ústavem rostlinné výroby, Výzkumným ústavem zemědělské ekonomiky, Ústavem hospodářské úpravy lesů, dále s Českou zemědělskou univerzitou, Mendelovou zemědělskou a lesnickou univerzitou a Veterinární a farmaceutickou univerzitou.

První dva články už vyšly v červnové Zemědělské škole, v novém školním roce budeme v této nabídce pokračovat.

FINANČNÍ ANALÝZA

Významný nástroj k hodnocení ekonomických výsledků podniků

Analýza finanční situace a finančního hospodaření by měla nejen zobrazit uplynulý vývoj v těchto oblastech a určit příčiny zlepšení či zhoršení, ale také přispět k volbě nejhodnějších směrů dalšího vývoje činností podniků a k usměrňování finančního hospodaření a finanční situace podniků. Je třeba vycházet z toho, že jakékoliv finanční rozhodování musí být podloženo finanční analýzou.

Finanční analýza poskytuje základní informace pro rozhodování různých subjektů:

- podniku o budoucím vývoji jeho finančních zdrojů,
- banky při poskytování krátkodobých i dlouhodobých úvěrů,
- státních, případně jiných orgánů při žádostech o dotace apod.

1. Zdroje vstupních dat finanční analýzy

Při hodnocení vlastní finanční situace podniku prostřednictvím finanční analýzy a při finančním rozhodování pocházejí data z různých zdrojů. V zásadě je lze rozdělit na tři velké skupiny:

- a) účetní data podniku,
- b) ostatní data o podniku,
- c) externí data, tj. data z vnějšího ekonomického prostředí podniku.

Ve finančních analýzách je datová základna tvořena především údaji z podnikových účetních výkazů. V těchto výkazech je uloženo velké množství informací, na jejichž úspěšném využití závisí prosperita a tedy zvyšování bohatství podniku.

Účetnictví především poskytuje pravdivé informace:

- o stavu majetku firmy,
- o zdrojích, ze kterých byl majetek firmy pořízen,

- o finanční situaci firmy.

Tyto informace jsou v peněžních vyjádření souhrnně obsaženy v účetních výkazech firmy, tj.:

- v rozvaze,
- ve výkazu zisků a ztrát,
- ve výkazu cash flow.

2. Metody finanční analýzy

2.1 Absolutní a procentní ukazatele

Přímo z účetních výkazů a jejich změny – trendy a procentní vyjádření.

2.2 Rozdílové ukazatele

Čistý pracovní kapitál = oběžný kapitál – krátkodobé dluhy

Čisté pohotové prostředky = pohotové finanční prostředky – okamžité splatné závazky

Čisté peněžně–pohledávkové finanční fondy = oběžná aktiva – zásoby – krátkodobé závazky

2.3 Poměrové ukazatele

Jsou nejčastěji používanými ukazateli finanční analýzy. Vychází z údajů účetních výkazů. Hodnotí se zejména:

2.3.1 Likvidita

Jde o schopnost podniku splácet závazky v době jejich splatnosti.

Základním vztahem pro výpočet likvidity je poměr:
Likvidita = likvidní prostředky / splatné závazky

- x) do krátkodobých závazků se pro tento účel zahrnují i krátkodobé (běžné) bankovní úvěry

Tři stupně likvidity:

- Okamžitá likvidita* = peněžní prostředky / krátkodobé závazky ^{*)}
- Běžná likvidita* = (peněžní prostředky + krátkodobé pohledávky) / krátkodobé závazky
- Celková likvidita* = oběžný majetek / krátkodobé závazky

Problém: ocenění oběžného majetku, zejména zásob

K hodnocení likvidity lze i využít čistý pracovní kapitál (ČPK). Potom jde např. o:

- Podíl provozní kapitálu na aktivech = ČPK / aktiva celkem
- Obrat provozní kapitálu = tržby / průměrný stav ČPK

2.3.2 Zadluženost

Ukazatele zadluženost vyjadřují zejména strukturu financování podniku z vlastních a cizích zdrojů. Jsou zaměřeny na dlouhodobé fungování podniku, na dlouhodobou schopnost plnit své závazky (dlouhodobou solventnost) a poskytovat určitou míru jistoty svým věřitelům i vlastníkům.

- Míra zadluženosti* = cizí kapitál / celkový kapitál * 100
Nazývá se také věřitelské riziko. Přiměřená zadluženost je kladem.
- Stupeň zadluženosti* = cizí kapitál / vlastní kapitál
Ukazuje, kolik cizích zdrojů připadá na jednotku vlastního kapitálu.
- Úvěrová zadluženost* = úvěry celkem / vlastní kapitál * 100

2.3.3 Aktivita

Ukazatele aktivity zahrnují relativní vázanost kapitálu v jednotlivých formách aktiv. Měří se schopnost využít vložený majetek.

- Obrat celkových aktiv* = tržby / aktiva
- Obrat stálých aktiv* = tržby / stálá aktiva
Ukazatel vyjadřuje dobu obratu, která by měla být co nejnižší.
- Reprodukční schopnost aktiv* = aktiva / (hospodářský výsledek + odpisy)

2.3.4 Výnosnost

Výnosnost je schopnost podniku dosahovat zisku a zhodnotit tím kapitál vložený do výroby.

- Výnosnost celkového kapitálu* = hospodářský výsledek / celkový kapitál * 100
- Výnosnost vlastního kapitálu* = hospodářský výsledek / vlastní kapitál * 100

2.3.5 Ukazatele kapitálové trhu

Tyto ukazatele přinášejí do pohledu na podnik tržní hledisko.

- Zisk na akcii (EPS)* = EAT / počet akcií
- Poměr tržní a účetní hodnoty* = tržní cena všech akcií / vlastní kapitál
- Dividendový výnos* = výplata dividendy na akcii / tržní cena akcie apod.

2.3.6 Souhrnná hodnocení

Uvedené ukazatele finanční analýzy (je jich podstatně víc, než je uvedeno) mohou působit i protichůdně. Proto je v posledních letech zde snaha o vytvoření určitých soustav ukazatelů, kde by bylo možno finanční situaci vyjádřit jedním číslem. Jde např. o **index finančního zdraví IN95**.

Bylo vybráno 6 poměrových ukazatelů a každému ukazateli je přiřazena určitá váha. Váhy jsou zpracovány pro jednotlivá odvětví národního hospodářství na základě diskriminační analýzy.

Výpočet indexu:

- $(A/CZ) \times 0,22$
- $(EBIT/U) \times 0,11$
- $(EBIT/A) \times 8,33$
- $(V/A) \times 0,52$
- $(OA/KZ) \times 0,10$
- $(ZPL/V) \times -16,9$

A = aktiva, CZ = cizí zdroje, U = nákladové úroky, EBIT = hospodářský výsledek před zdaněním a úroky, V = výnosy, OA = oběžná aktiva, KZ = krátkodobé závazky, ZPL = závazky po lhůtě splatnosti

Výsledky indexu:

index větší než 2 = dobrý podnik
index 1–2 = šedá zóna, podnik není dobrý ani špatný
index menší než 1 = finančně špatná situace

Podobných indexů i souhrnných hodnocení je zpracována celá řada, včetně použití bodových hodnocení, jako je tomu např. pro Operační program MZe ČR.

Ing. Jaroslav Novák, CSc.
Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha

Pro některé z příštích čísel připraví autor článku další z problémových okruhů – náklady na jednotlivé výrobky

PODPORY MLADÝM ZAČÍNÁJÍCÍM FARMÁŘŮM

Mnohé analýzy ukazují na nepříznivou věkovou strukturu obyvatel na venkově a obzvláště pak v zemědělství. Průzkumy rovněž ukazují, že mladí farmáři do 40 let využívají větší diverzifikaci, technologizaci a ekologicky šetrnější obhospodařování půdy a mají i vyšší vzdělání. To vše patří k cílům, které podporuje nový Program rozvoje venkova.

Podpory v minulosti

Před vstupem do EU podporoval mladé zemědělce národní program, kde šlo o podporu nákupu, rozšíření či modernizaci farmy formou až 50 % spolufinancování ze státního rozpočtu – max. 2 mil. Kč. Po vstupu do EU byla podpora mladým začínajícím farmářům poskytnuta v rámci Operačního programu rozvoje venkova MZe, podopatření 1.1.1.: „Investice do zemědělského majetku a podpora mladým zemědělcům“. Šlo vlastně o možnost čerpat dotace na obsahově dané investiční záměry určené pro zemědělské subjekty za zvýhodněných podmínek pro mladé zemědělce. Běžný farmář a zemědělský podnik mohl získat přímou nenávratnou podporu, která činila max. 50 % „přijatelných výdajů“, mladý začínající farmář mohl získat na stejné záměry podporu max. 55 % a 65 % v méně příznivých podmínkách.

Současné podpory

V letošním roce byl schválen **Program rozvoje venkova na období 2007–2013 (PRV)**, který umožňuje čerpat finance z nového fondu pro zemědělský sektor EAFRD (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova) a mimo jiné i pro mladé začínající farmáře. Legislativa EU nestanovuje jednotný mechanismus podpory a umožňuje každému členskému státu rozhodnout, zda půjde o jednotnou „startovací“ částku, zvýhodněný úvěr či spolufinancování investičních záměrů.

Mladí začínající farmáři v ČR mají dle PRV a příslušných pravidel vydaných pro jednotlivé tzv. projektové opatření možnost využít finanční prostředky ze 2 opatření osy I:

- 1) Opatření I.1.1.1. **Modernizace zemědělských podniků** (určeno pouze pro investice do budov, staveb a technologií pro ŽV a RV) – jde opět podobně jako v operačním programu o zvýhodnění při spolufinancování, a to o 10 % u mladých zemědělců (do 40 let) oproti běžným zemědělským podnikatelům. Maximální podpora na dané investiční záměry činí u mladých zemědělců 50 % způsobilých výdajů, ve znevýhodněných oblastech (LFA) až 60 %. Rovněž projekty těchto žadatelů jsou zvýhodněny při bodování (čím více bodů, tím větší šance uspět a být vybrán k financování).

- 2) Opatření I.3.2. **Zahájení činnosti mladých zemědělců** – zcela nové opatření pouze pro mladé začínající zemědělce. Podpora se poskytuje formou taxativní částky kolem 1 100 000 Kč (vyplacené ve 2 splátkách) k zahájení podnikatelské činnosti a realizaci podnikatelského plánu.

Podmínky pro podporu Zahájení činnosti mladých zemědělců

Mladý farmář do 40 let musí zahajovat zemědělskou činnost poprvé. Zahájení je zde spojeno s vydáním živnostenského listu nebo oprávněním k zemědělskému podnikání a to nesmí být starší 16 měsíců od data registrace žádosti. Dotace se vyplácí ve dvou splátkách: 500 000 Kč po posouzení podnikatelského plánu a schválení žádosti, doplatek – max. 600 000 Kč po realizaci podnikatelského záměru. Mladý farmář musí splnit podmínku minimální zemědělské kvalifikace (dle Směrnice MZe ČR č.j.: 4945/2002-1000), která nelze nahradit praxí (splnit nutno do 36 měsíců od data zaregistrování žádosti o dotaci). Finanční podporu je možné čerpat na investice v rámci RV, ŽV, na investice pro úpravu, zpracování a prodej vlastní produkce, na nákup strojů i nákup zemědělské půdy. Záměr, který žadatel hodlá financovat, je třeba zpracovat do podnikatelského plánu, který se spolu s formulářem žádosti a přílohami předkládá na RO SZIF podle místa realizace, a to vždy v termínech vyhlášených ministrem zemědělství. Předpokládá se, že od r. 2008 budou žádosti z tohoto opatření přijímány v každém vyhlášeném kole (dle zájmu a výše alokovaných financí).

Žadatel je povinen 5 let provozovat zemědělskou výrobu, dosahovat minimálně 45 % příjmů ze zemědělské prvovýroby a dosahovat zisk.

První žádosti o tento titul byly přijímány v rámci 1. kola ve dnech 9.7.–20.7.2007. Předpokládaný roční objem finanční podpory činí asi 211 mil. Kč. V řadě případů, zejména u rodinných farem, by toto opatření mělo navázat na titul Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ), jehož principem je převzetí farem nastupující generací za života současných majitelů, kterým je vyplácena „důchodová renta“.

Ing. Alena Klacková
Regionální pracoviště ÚZPI Jičín

BIOPALIVA ...JAK DÁLE ?

Smělá předsevzetí v EU

Pro splnění cíle biopalivové směrnice 5,75 % energetického podílu na trhu s motorovými palivy v EU bude zapotřebí 18,6 mil. tun ropného ekvivalentu biopaliv. Rozhodující pro domácí produkci jsou cukrovka, obiloviny a řepka olejná. S ohledem na jejich průměrný výnosový a energetický potenciál to představuje kolem 17 mil. ha orné půdy v EU, tedy 17,5 % celkové orné půdy. Závazky stávajících obchodních ujednání a Světové obchodní organizace nedovolují EU uzavření dovozů biopaliv a biopalivových surovin. Scénář 100 % domácí výroby biopaliv je teoretický a nebyl by v praxi uskutečnitelný. Preferuje se vyvážený postup v bilanci mezi domácí produkcí a dovozem.

Regulativy do r. 2020 dále povýšeny

Evropská komise přijala v letošním lednu "energetický balíček", který požaduje povinný podíl biosložky 10 %, u všech obnovitelných energií dokonce 20 %. Toto rozhodnutí potrdila i Evropská rada letos v březnu.

Situace v České republice

Program výroby metylesteru řepkového oleje byl startován u nás v poměrně srovnatelném nástupu k vyspělým zemím už v počátku 90. let. Nárůsty je možno zachytit dle příložené tabulky do r. 2003. Zpočátku se jednalo o investiční pobídky k zařízení zpracovatelů. Stát reagoval posléze i k podpoře zajištění suroviny a vypisoval různě modifikované podpory k dodávkám semene řepky ke zpracování na MĚŘO.

Proč došlo k tak výraznému poklesu spotřeby v ČR?

V roce 2005 zpracovatelé nezaručovali minimální nákupní cenu řepky, jelikož to SZIF neurčoval. Od dubna

2005, kdy vstoupilo v platnost nařízení vlády č. 148, nezaručí nákupce zemědělci řádnou predikovanou cenu. Pak se nelze divit. Posléze přišla jiná rána, a to na samotné lisovny a zpracovatele MĚŘO. S platností od listopadu do konce r. 2005 byla dotace místo 7 000 Kč jen 3 680 Kč na tunu pro domácí zakomponování do u nás obvyklé bionafty s podílem 33 % MĚŘO. Od r. 2004 až do současných dnů r. 2007 nedošlo ke znovunastartování domácí spotřeby.

Poslední nařízení vlády č. 1080 ze září 2006 s platností od 1. ledna 2008 vymezuje povinný podíl biosložky v minimálním obsahu od 2,5 % do 5 %. Protahování přimíchávání bylo vysvětlováno hlavně schválením legislativních úprav a zejména zavedením kontrolního systému. Vláda na jaře 2007 přijala urychlené opatření a toto přimíchání má dojít v platnost od 1. září 2007. Schválení proběhlo už v parlamentu a jde do Senátu a k podpisu prezidenta.

Jmenovitá výrobní kapacita pro methylestery řepkového oleje činí 190 000 t. Celková kapacita výroby by se do r. 2010 mohla zvýšit až na 250–320 000 tun se spotřebou 700–830 tis. tun řepkového semene. Nyní funguje v ČR asi 11 zpracovatelských kapacit od zhruba 1 000 až do 20 000 t. Větší hráč – kyperská společnost, dnes již bývalý Agropodnik Jihlava se sídlem v Dobroníně – produkuje asi 80 000 t a SETUZA Ústí nad Labem nyní již i se závodem v Mydlovarech – řádově 100 000 t zpracovatelské kapacity MĚŘO. V záměru je kapacita LOVOCHEMIE (člena Agrofetu) pro obdobně velkou kapacitu.

Zpracovatelské kapacity na biolih v ČR

Do zahájení výroby v TTD Dobrovice (říjen 2006) činila výroba surového lihu ročně asi 10 000 tun. TTD Dobrovice v r. 2006 vyrobil 14 200 t biolihu s kapacitou 63 000 t ročně, což představuje 800 000 t řepy ze 14 000 ha. Ethanol Energy Vrды v areálu cukrovaru má od března 2007 vyrábět

Pohyby s MĚŘO v ČR

Ukazatel	Jednotka	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Produkce	tis. tun	19,3	27,6	15,7	30,63	67,2	71,1	104,4	113,5	77,13	118,67
Vývoz z ČR	tis. tun	3,2	1,5	0,08	0,03	0,072	22,4	31,3	43,5	30,5	115,5 ¹⁾
Dovoz do ČR	tis. tun	8,7	11,4	25,8	20,2	3,2	2,9	0,04	0,06	–	–
Celková spotřeba v ČR	tis. tun	24,8	37,5	41,4	50,77	70,4	51,6	73,06	70,06	46,63	3,17 ²⁾

¹⁾ Odhad SVB Praha

²⁾ Zdroj: SZIF Praha – VII., VIII., IX., X., XI., XII. 2005

© VÚZT – SVB Praha 2005

79 000 t ročně, což obnáší 200 000 t kukuřice, případně pšenice. PLP Trmice u Ústí nad Labem staví nový závod a od žní 2007 má produkovat 80 000 t biolihu, z 260 000 t obilí. Ze sklizně r. 2007 by se měla uplatnit produkce asi ze 80–90 000 ha. Záměry zpracovávají další podniky jako Setuza Ústí nad Labem na 100–150 000 t biolihu, ADW Třebíč a i jiné organizace mají své záměry.

Podle vládních orgánů se má program uskutečňovat ve třech fázích:

- nízkoprocenní přimíchávání do fosilních paliv – zatím bez podpory ke zpracovatelům
- uvedení čistých biopaliv nebo směsí s jejich vysokým podílem – mělo by být podporováno (zvýhodnění flexi-fuel vozidel, r. 2008–9)
- navození podmínek pro výrobu paliv 2. generace

Názory k uplatnění z praxe

V současnosti výrobci biopaliv nemají určenou speciální vymezenou podporu ze strukturálních fondů mimo možností k výstavbě vlastních zpracovatelských kapacit z resortu ministerstev průmyslu a obchodu, či životního prostředí.

Ekonomiku určuje cena ropy a běžně se uvádí navození konkureschopnosti zhruba od 75 amerických dolarů za barel. EU začíná od letošního roku podporovat 45 Euro na ha i plodiny na biopaliva. Zájem o řepkové semeno bude enormní i ze strany německých zpracovatelů. V Česku jsou plochy řepky zhruba na 340 tisících ha a nedošlo k možnému nárůstu ploch na úroveň sanitárně zvládnutelných asi 420 tisíc ha. Podstatně vyšší nárůst zaznamenalo Německo i Polsko.

Spotřeba rostlinných tuků a margarínů je u nás asi 16 kg na osobu. To dává při maximalistickém, ale tržně nereál-

ném pohledu podíl domácího řepkového oleje (v malém množství i slunečnicového) asi 240 000 t. Ve skutečnosti nárůsty dovozu skokovitě narůstají, již r. 2003 záporná bilance činila 132 000 t. Silně se uplatňuje levný sojový olej – GMO. V nejlepším případě v příštích 5 letech je možné počítat na jedlé oleje z domácí výroby asi 100 000 t, tj. asi 260 000 t řepky spolu se slunečnicí. Zbývajících asi 1 milion t při střízlivém výnosu 3 t/ha a ploše 420 000 ha by připadlo na jedlý olej k vývozu a produkci MĚŘO. Kolik se vyveze semene, kolik se zpracuje na MĚŘO, kolik se ho přimíchá a kolik se těchto směsných paliv spotřebuje doma, o tom rozhodují mimo cenovou situaci ropy další cenové bilance.

Z pohledu ČR se zdá být určení 80–90 000 ha obilnin na biolih jako jednoduché. Ale to jen v případě velmi dobré sklizně. Cenová úroveň 280 Kč za cent suché kukuřice fco rampa zemědělce (farmářská cena ze zemědělského podniku), jednoho ze zpracovatelů, není příliš zajímavá pro pěstitele, i když jde o přepočtovou cenu vlhkého zrna. Od loňské sklizně, kdy byla tato cena nabízena, došlo ovšem k razantnímu zvýšení nákupních cen obilnin a logicky to bude stejné i u kukuřice. Jestliže nebude sklizeň v rámci Evropy solidní, pak se vystupňuje disproporce výrobní ceny biolihu vůči benzínu právě tímto skokovým nárůstem obilnin. Podle TTD Dobruška není možné uplatnit biolih bez podpory k přimíchávání na český trh, a proto produkci exportují.

V současné době se rozvíjí debata v Německu o potřebě sladit daňové odvody i subvenční politiku. Pro zemědělce samotné už povinné mísení biosložek znamená dobrou zprávu. Tolik omezená výroba dostává novou šanci do budoucnosti jako takové.

Ing. Jaromír Stražil
Regionální pracoviště ÚZPI Jihlava

Od 27. do 29. června hostila Zahradnická fakulta Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Lednici na Moravě již posedmé největší tuzemskou akci organizovanou českými ekologickými zemědělci – Bioakademií – určenou zájemcům z řad české a zahraniční odborné i laické veřejnosti, zájemcům o ekologické zemědělství, spotřebitelům biopotraviny a lidem se zájmem o zdravý životní styl a přírodu. Pravidelnými účastníky jsou před-

DVĚ OHLÉDNUTÍ

Bioakademie 2007

stavitelé mezinárodních a národních organizací ekologického zemědělství (IFOAM, FIBL, PRO-BIO, BIO AUSTRIA), zástupci Evropské komise a ministerstev zemědělství, životního prostředí a zdravotnictví z ČR, Slovenska a Rakouska.

Hlavními tématy letošního ročníku Bioakademie byly role ekologického zemědělství ve vztahu k ochraně krajiny

a klimatickým změnám, faremní zpracování biopotravin a specifika chovu prasat a ryb v biokvalitě.

Čeští zpracovatelé biopotravin opětovně upozornili na příčiny nízké produkce biopotravin v České republice a poukázali na problematiku faremního zpracování biopotravin a jejich následného odbytu. Stávající znění tzv. „hygienického balíčku“ o hygienických požadavcích při zpracování potravin nezohledňuje specifika malých zpracovatelů a je jednou z hlavních příčin nízkého počtu farem s vlastním zpracováním biopotravin. Objem zpracovaných biopotravin prodaných ze dvora u masa a masných výrobků dosahuje například v Německu až 35 % z celkového obrátu. V České republice je však zanedbatelný a často bývá, z výše uvedených příčin, realizován formou nelegálního prodeje. Účastníci konference vyzvali Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO a další oborová sdružení, aby o této skutečnosti aktivně jednaly s odpovědnými orgány, a to zejména s představiteli Státní veterinární správy. Bylo upozorněno na malé množství odbytových družstev, které by napomáhaly rozvoji marketingu českých biopotravin. „Se zvyšující se poptávkou po biopotravinách však stoupá i hrozba vzrůstajících nákladů na dopravu a nebezpečí úzké specializace, které mohou v konečném důsledku celkovou efektivnost ekologického zemědělství výrazně poškodit,“ upozornila na aktuální nebezpečí Isabelle Peutz, ředitelka sekce ekologického zemědělství v DG Agriculture při Evropské komisi. Jednou z klíčových rolí v této oblasti sehrává spotřebitel, jehož chování by mělo být aktivně směřováno ke změně spotřebních vzorců, zohledňujících například potraviny lokální produkce.

Na konferenci byla představena řada projektů prezentujících ekologické zemědělství jako nástroj optimalizace využití krajiny. Správně fungující zdravá krajina vykazuje vyšší stupeň biodiverzity a její udržování vyžaduje komplexní přístup. „Proto, aby krajina byla skutečně zdravá, nestačí pouze přestat hnojit průmyslovými hnojivými“, podotkl Jiří URBAN (Bioinstitut, projekt Ekozemědělci přírodě) a zdůraznil důležitost ekologické infrastruktury a faremního managementu. V Lednici byly rovněž prezentovány nové evropské směrnice pro ekologický chov ryb, které budou uvedeny v platnost v r. 2008.

Mezi významné hosty patřili spolu s již zmíněnou ISABELLE PEUTZ ředitel výzkumného ústavu FiBL Urs NIGGLI, prezident IFOAM-EU Group FRANCIS BLAKE či Bernhard FREYER z BOKU Wien – zemědělské univerzity. Hlavními organizátory Bioakademie jsou Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO ve spolupráci s BIO Austria, za odborné spolupráce FiBL, Bioinstitutu a UP Olomouc. Akce probíhá pod záštitou IFOAM EU Group, ministra zemědělství

ČR PETRA GANDALOVIČE a ministra životního prostředí ČR MARTINA BURSÍKA, za finančního přispění EU-TAIIEX, Ministerstva zemědělství ČR, Ministerstva životního prostředí ČR, Ministerstva zemědělství a lesnictví, životního prostředí a vodního hospodářství Rakouska, Ministerstva zemědělství Slovenska. Na technickém zabezpečení akademie se rovněž podílí Ústav zemědělských a potravinářských informací – odbor informačních zdrojů.

Součástí konference byly exkurze na modelové farmy v Rakousku, Čechách a na Slovensku.

Mgr. Světluše Bodoková, ÚZPI Praha

Letní akademie ekologického zemědělství

Na 7. evropské letní akademii ekologického zemědělství bylo nově zařazeno aktuální téma: „Jak může ekozemědělství přispět ke zmírnění klimatických změn“. Konference se ve třech pracovních sekcích zúčastnilo kolem 270 ekozemědělců, poradců, pracovníků ministerstev, výzkumných ústavů a škol z 27 zemí EU i mimo ni.

Na úvodním plenárním zasedání vystoupili zástupci DG Agriculture Evropské komise, ministerstev zemědělství a životního prostředí a evropské asociace ekologických zemědělců – IFOAM. Hlavní referáty přednesli výzkumní pracovníci z BOKU Vídeň, Bioforschung Austria ze švýcarského výzkumného ústavu FiBL Frick.

Bylo konstatováno, že praktické důsledky stále zjevnějších klimatických změn ovlivňují i hospodaření ekozemědělců. Jsou to zejména častější sucha a záplavy a následná eroze půdy. Důsledky klimatických změn přímo ohrožují zejména zemědělce v chudých zemích tropů a subtropů a ještě více tak zhoršují jejich ekonomickou a zdravotní situaci. Zemědělství jako celek ovlivňuje změny klimatu jen z 20 %. Ekologické zemědělství např. díky lepší kvalitě půdy dokáže sice důsledky extrémních jevů zmírnit, přesto se účastníci konference intenzivně zamýšleli nad tím, jak přispět k zastavení nebo alespoň ke zmírnění tohoto zřejmého globálního trendu. Setrvalé zemědělské systémy a zejména ekologické zemědělství, které je přesně definované zákonem, přispívá k redukci skleníkových plynů a je výhodné i vzhledem ke svým dalším přednostem (zastavení snižování biodiverzity, ochrana vod, produkce kvalitních biopotravin...).

- Ekologicky obhospodařovaná orná půda ukládá větší množství uhlíku do humusu. Tak se omezuje nárůst atmosférického CO₂, což je přínosem ke stabilizaci klimatu.
- V ekologickém zemědělství se méně hnojí dusíkem. Proto se snižuje emise dusíku ve formě N₂O z půdy.

Tento plyn má 300krát vyšší účinek na změny klimatu než CO₂.

- Emise oxidu uhličitého z ekologických podniků je až o 50 % nižší v přepočtu na hektar. Na bilanci oxidu uhličitého působí pozitivně nepoužívání syntetických dusíkatých hnojiv a pesticidů a také nízké dávky fosforu a draslíku, jakož i nízké dávky jaderných krmiv.
- Ekologické zemědělství váže více CO₂. Vázání oxidu uhličitého je podstatně vyšší při delším osevním postupu s víceletými jetelotrávami a při hnojení hnojem. Je to dáno zvyšováním obsahu humusu v půdě, delší dobou zeleného pokryvu půdy mezíplodinami a mohutnějším kořenovým systémem hlavní plodiny.

Z pohledu spotřebitelů byly velmi zajímavé závěry výzkumné práce prof. Freyera ze zemědělské univerzity BOKU ve Vídni. Jeho tým sledoval bilanci CO₂ ve vztahu ke stravovacím návykům lidí. Závěry výzkumu ukázaly, že nejpříznivěji ovlivňují bilanci CO₂ ti spotřebitelé, kteří se stravují racionálně podle výživářských doporučení (preferují pestrou stravu s převahou rostlinné složky) a konzumu-

jují minimum potravin náročných na transport. Největší efekt na ochranu klimatu má toto spotřebitelské chování, jsou-li současně preferovány biopotraviny.

Bioakademie 2007 přinesla mnoho argumentů pro ekologické zemědělství (u příležitosti konference byla vydána v češtině publikace výzkumného ústavu FiBL „90 argumentů pro ekozemědělství – je k dispozici na www.bioinstitut.cz) a bylo konstatováno, že dalším významným důvodem pro větší podporu ekologického zemědělství a konzumace biopotravin ze strany EU a dalších států je i pozitivní vliv ekozemědělství na zmírnění klimatických změn a jeho lepší adaptabilita na extrémní jevy, které klimatické změny způsobují.

Nejenom obor ekologické zemědělství může přispět ke zmírnění klimatických změn, ale i nově otevřený akreditační obor v roce 2007 – ochrana přírody a krajiny, kde máme již prvních šest akreditovaných poradců v Registru MZe ČR. Zaměřuje se na šetrné hospodaření a farmaření ve chráněných územích a zvláště chráněných územích.

Ing. Jitka Drozdová, ÚZPI Praha

OLOMOUCKÝ PROJEKT

Sřední školství v přechodu ČR na novou politiku EU pro zemědělství a venkov

Do druhé poloviny vstoupil o prázdninách projekt, který Olomoucký kraj vybral do opatření „Rozvoj celoživotního učení“ operačního programu „Rozvoj lidských zdrojů“, a který je podpořen penězi z ESF a státního rozpočtu ČR. A tak zatímco studenti Střední školy zemědělské v Olomouci si užívají volna, mnozí jejich učitelé pokračují v usilovné práci. Tvoří totiž základ tzv. metodického týmu projektu.

Projekt má za cíl seznámit pedagogy školy s měnícím se postojem společnosti k rolím zemědělství a venkova. To jim návazně umožní potřebnou úpravu obsahu výuky. A nelze vyloučit, že se objeví i témata pro nové výukové předměty, možná dokonce i obory. Ty nejzásadnější postřehy a poznatky pak učitelé zemědělské školy ještě zpracují do několika modulů a nabídnou je pedagogům všech středních škol. Mění se požadavky společnosti jsou definovány zejména v „Rozhodnutí Rady EU o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova“ a v „Národním strategickém plánu rozvoje venkova ČR“. Výuka na škole musí tyto změny reflektovat. Jinak řečeno, je zapotřebí, aby budoucí absolventi školy změněný přístup chápali, dovedli ho kvalifikovaně osvětlovat, šířit a prosazovat, a aby byli uplatnitelní i v nových profesích, které reformované pojetí zemědělství a rozvoje venkova přinese.

Základní seznámení se s novou politikou znamenalo pro členy týmu vstřebet náplň 16 seminářů. Dověděli se při nich, proč vůbec nová politika vznikla, co se v budoucnu od zemědělství a venkova očekává, ale i to, jaké aktivity jsou nadále na venkově nežádoucí, a které naopak budou podporovány, a to i finančně z veřejných prostředků, hlavně pak z nového fondu EU pro zemědělství a venkov. Aby mohli řádně naplnit cíle projektu, museli učitelé také analyzovat, na jaké úrovni je v našem středním školství povědomí o této nové politice, jak se její osvětlení pro středoškolské pedagogy připravuje u nás, a jak na to jdou v jiných zemích EU, například v Rakousku či Maďarsku. A samozřejmě také prozkoumat, zda, v čem a jak bude potřebné a vhodné pozměnit dosavadní výuku na jejich škole.

Z témat seminářů pedagogy nejvíce zaujal právě nově vzniklý fond EU pro zemědělství a venkov – EAFRD, který podrobně rozebral ředitel Zemědělské agentury MZe ČR Ing. KAREL STOJAN a lekce náměstka hejtmana olomouckého kraje Ing. PAVLA SEKANINY o vzdělávací politice ČR a kraje. Nejvíce osobních zážitků si odnesli z Centra ekologických aktivit „Sluňákov“ a zejména pak z dvoudenní exkurze na sever Moravy. V Novém Malíně se seznámili s příklady krajinných úprav, na farmě v Hynčicích a v PRO-BIO Staré Město s pozadím ekologického zemědělství a pro-

dukci potravin v biokvalitě. Na svazích Pradědu (s posláním soustavy NATURA 2000) poznávali na příkladu Schindlerovy stodoly v Malé Morávce či Sklenářova muzea v Bystrovanech metodu LEADER, utváření místních partnerství pro rozvoj a místních akčních skupin a snahu o vyšší ekonomické využívání místního kulturně-historického potenciálu.

S projektem pomáhají učitelům renomovaní olomoučtí odborníci, např. pan STOJAN, paní ČERNÁ či pan BANAŠ.

Supervizi nad ním pak na podkladě uzavřených deklarací o spolupráci se školou zajišťují nejen relevantní instituce veřejné správy jako jsou MZe ČR, SZIF ČR či Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, ale také Agrární komora a Spolek pro obnovu venkova Olomouckého kraje. Ten je projektu obzvláště významným pomocníkem při výběru témat seminářů a lektorů.

Mgr. Jaroslav Kabilka, Olomouc

V červnové Zemědělské škole jsme vám přinesli stručný pohled do šedesátileté historie odborného školství v Podbořanech, s novým školním rokem se ještě vracíme k průběhu oslav.

OSLAVA 60. VÝROČÍ

Sřední odborná škola a střední odborné učiliště Podbořany

Slunečným sobotním rámem přivítala v sobotu 9. června škola svůj sváteční den. Při této příležitosti se v Podbořanech sešlo přes tisíc návštěvníků z města i okolí, bývalých absolventů i zaměstnanců. Pozvání přijali a gratulaci přednesli i významní hosté, především ministr zemědělství Mgr. PETR GANDALOVIČ a zástupci Ústeckého kraje a města Podbořan.

Slavnostní den zahájil ředitel školy PaedDr. LADISLAV GRÖSSL, který přivítal i delegace z partnerských škol Německa, Maďarska a Slovenska. Zhodnotil historii školy, která významnou měrou přispívala k výchově zemědělských oborů. Později se stala mnohooborovým vzdělávacím zařízením, ve kterém se v současné době na své budoucí povolání připravuje každoročně přes 750 studentů a učňů i v rekvalifikačních kurzech mnoho desítek dospělých. Přítomné oslovil také bývalý ředitel školy MILOSLAV ŠKUBAL, který má velký podíl na výstavbě školy do současné podoby.

Činnost školy následně ocenil i ministr GANDALOVIČ. „*Naše zemědělství prochází značnými změnami a odráží se ode dna i v souvislosti s tím, že se nám daří získávat stále více peněz z fondů Evropské unie. K tomu potřebujeme vzdělané lidi a jsem rád, že zde v Podbořanech se vám daří. Zemědělské vzdělání je nyní spojeno s osvojením ekonomického myšlení, moderních technologií a výpočetní techniky, ale vyžaduje to i znalost cizích jazyků, protože evropské hranice jsou otevřeny pro spolupráci,*“ uvedl. Po slavnostním zahájení využil ministr návštěvy Podbořanska a odjel na některá pole, aby se sám přesvědčil, jak letošní sucho postihlo farmáře. Na následné besedě s pedagogy, zemědělci a starosty v jedné ze školních učeben pak tento stav označil za velmi kritický. (V okrese Louny je totiž suchem poškozeno více než 15 000 hektarů na jaře osetých ploch. Jediné, co ovšem jeho ministerstvo může pro zemědělce udělat, je podle něj posunutí splátek pro Pozemkový fond.)

V průběhu dne si návštěvníci mohli prohlédnout všechny prostory školy, dílen, ubytovacího zařízení i sportovišť. Všude na ně čekali učitelé a žáci, kteří jim předváděli své dovednosti, které se v průběhu dosavadního studia naučili. A tak zde byla k vidění módní přehlídka, barmanská show, jízda na koních, k ochutnání byly kulinářské dobroty a nechyběla ani výstava historické a současné zemědělské techniky, na které se žáci učí pracovat. Celodenní bohatý a pestrý program uzavřel slavnostní galavečer. A jestli si jako oslavenci můžeme ještě něco přát, pak by to byl, tak jako dosud, stálý zájem dětí a jejich rodičů o naši školu, která i v novém školním roce nabízí žákům 4 studijní a 14 tříletých učebních oborů, kterými reagujeme na potřeby trhu práce, což se příznivě projevuje v uplatnitelnosti absolventů po ukončení studia. Celou školu a její bohatou činnost všem rádi představíme a budeme se těšit na další setkání – třeba na Dnech otevřených dveří v r. 2008.

Ing. Jiří Drápal, SOŠ a SOU Podbořany

Ředitel školy PaedDr. Ladislav Grössl vítá ministra zemědělství Mgr. Gandaloviče, přihlíží podbořanský starosta Mgr. Reindl

ZAJÍMAVÁ PRAXE

Žáci Střední odborné školy služeb a SOU Kadaň (obor agropodnikání se zaměřením na ochranu a tvorbu životního prostředí) se ve druhé polovině června zúčastnili v rámci učebních osnov zajímavé praxe. Odjeli do Národního parku Šumava, konkrétně do oblasti Jeleních Vrchů poblíž Volar. Zde vyčistili 7 km úsek Schwarzenberského plavebního kanálu. Tato národní technická památka sloužila k plavbě dřeva ze Šumavy jak na Prahu, tak na Vídeň.

Dnes je to turistická zajímavost s občasnou ukázkou plavby dřeva. Potěšující je, že vyčištění kanálu bylo provedeno

bez nároku na finanční odměnu a za cenu vlastní dopravy a stravování. (Shodou okolností odvedenou práci měli možnost vidět starosta Kadaně PaedDr. JIŘÍ KULHÁNEK a ředitel školy Ing. JIŘÍ MAREK, kteří se v oblasti Lipna nacházeli.)

Jak se vyjádřili žáci – pomohli, viděli a nelitovali práce a nákladů.

Ing. Pavel Sekera, SOŠ služeb a SOU Kadaň

EKOLOGICKÁ SOUTĚŽ

Již tradičně ve druhé polovině června pořádala SOŠ služeb a SOU v Kadani soutěž s ekologickou tematikou. Byla určena pro studenty II. ročníků středních škol bez ohledu na odbornost. Družstva prováděla v chemické laboratoři rozborů vody a v biologické laboratoři poznávali faunu a flóru Kadaňska.

Velkou součástí soutěže byla terénní část. Na výsypkách Severočeských dolů, a.s. posuzovali soutěžící půdu a hlavně

byli seznámeni s krásnou krajinou, která vzniká na rekultivovaných plochách, ať už se jedná o pole, les či vodní plochy.

Co člověk na jedné straně zničí, umí navrátit zpět, neboť se zatím bez uhlí neobejde.

- sek -

Zemědělská škola v Humpolci oslavila 22. června 120. výročí svého trvání. V květnovém čísle jsme uveřejnili článek k její historii, v následujícím článku se ještě vrátíme k některým významným celoročním aktivitám i k událostem předprázdninového měsíce.

VE ZNAMENÍ OSLAV A PROJEKTŮ

na České zemědělské akademii v Humpolci, střední škole

Po skončení maturitních zkoušek se na naší škole každý týden uskutečnila jedna velká akce.

„Den zemědělků“ byl ukázkou praktických dovedností žáků naší zemědělské školy a návštěvníci z řad veřejnosti, žáků základních i mateřských škol si prohlédli školní statek, ukázky chovů zvířat, mechanizace, včelaření a myslivosti. Následoval „Den botanické zahrady“, kde všem účastníkům byla nabídnuta prohlídka botanické zahrady s výkladem. V areálu se nachází základní zemědělské plodiny, léčivky i netradiční rostliny.

Významnou akcí byly oslavy 120. výročí založení naší školy a zemědělského školství v Humpolci. Sešli se význam-

né osobnosti a bývalí absolventi naší školy, kteří zavzpomínali na svá školní léta.

V letošním školním roce probíhaly a v dalším roce budou pokračovat projekty „Spojí včelaření generace?“, který spočívá ve vzájemné spolupráci studentů školy a členů včelařské organizace v Humpolci. Dále projekt s názvem „Zdravé město“ a „Známe se?“, ve kterém jsou zapojeni nejen studenti naší školy, ale i žáci základních a děti z mateřských škol, a jde zejména o nová přátelství a společné zážitky. Po celý rok organizuje naše škola stáže pedagogů a žáků v Německu a na Slovensku v rámci projektu „Leonardo da

Vinci“. Dále běží projekt Adaptabilní škola, který je zaměřen na počáteční i další vzdělávání a projekt Pilotní střední školy Klubu ekologické výchovy.

Měsíc červen byl ve škole uzavřen předáním vysvědčení a odměn žákům za prospěch a reprezentaci školy.

Za ČZA Humpolec

**Ing. Jindra Trnková, Ing. Miroslav Červený,
Mgr. Lenka Zahálková**

MALÉ GRANTY VE FINÁLE

Na jaře jsme informovali o tom, že v naší škole probíhá projekt „Malé granty“. Tento projekt byl dílem občanského sdružení AISIS Kladno a společnosti T-MOBILE. Jsme jednou s deseti vybraných škol, které obdržely finanční dar, díky kterému mohli studenti navrhnout a realizovat své nápady. Přispěli tím ke zlepšení školního a internátního prostředí a k plnohodnotnějšímu využití volného času. Poprvé si sami vyzkoušeli, co obnáší plánování, příprava, realizace i vyúčtování nějakého projektu.

V naší škole se uskutečnily následující granty:

1. **Disko – soutěžní přehlídka diskžokejů** – T. DRAGON
Hledali jsme talenty (nové DJ), kteří budou pro své spolužáky připravovat vlastní diskotéky.
2. **Kdo si hraje, nezlobí a ještě něco navíc: 10 m rolády k zakousnutí** – P. KINZELOVÁ, S. ŠKVARIKOVÁ
Uspořádali jsme dopoledne dětských her pro mateřské školy a nejnižší ročníky základní školy Opočno, vyvrcholením programu byla ukázka a ochutnávka desetimetrové rolády, kterou připravili žáci 1. ročníku oboru Kuchař-číšník pro pohostinství.
3. **Namaluj si kus své zdi** – L. Boušková
Studentky 2. C vyzdobily vlastními vtipnými kresbami spojovací chodbu mezi dvěma budovami školy.
4. **Síťová galerie žáků SŠ Opočno** – K. KUMEROVÁ
Vytvořili jsme galerii výrobků našich žáků na síti zavěšené na schodišti domova mládeže.
5. **Stolní fotbal aneb fotbal ve stoje** – J. KRÁLÍK
Zakoupili jsme stolní fotbal pro pořádání turnajů, obohacení volnočasové činnosti na domově mládeže.
6. **Školní fotománie** – L. BEIEROVÁ
Studentky 3. E vyzdobily prostor hlavní chodby školy fotogalerií ze života školy.
7. **Školní noviny** – S. KINDLOVÁ
Zavedli jsme vydávání školních novin o životě ve škole a na domově mládeže, o různých školních i mimoškolních akcích.

8. **Všech deset v bowlingu** – N. LEMBEJOVÁ
Uspořádali jsme turnaje v bowlingu na čtyřech drahách pro žáky a pedagogy.
9. **Výtvarné hrátky** – J. ŽIDOVÁ
Soutěžily děti z mateřské školy a žáci Střední školy Opočno ve třech výtvarných technikách (sypaná batika, barvení hedvábných šátků, výroba parafinových svíček).
10. **Zkrášli si svůj den v internátě** – L. DUDÁSOVÁ
Zlepšili jsme prostředí na domově mládeže, rozlišili jednotlivá patra malbami na stěny, doplnili květinovou výzdobou.

Všichni žáci, kteří se podíleli na těchto projektech, naplnili poslání „Malých grantů“, tj. vylepšili si své prostředí ve škole, v internátě, lépe využili volný čas.

Ing. Dagmar Mlatečková, SŠ Opočno

Děti z mateřské školy společně s našimi žáky připravují trička pro batikování

SVINAŘSKÉ ŘETĚZENÍ 2007

O prvním červnovém víkendu uspořádalo Kovářské společenstvo na zámku ve Svinařích 4. ročník setkání uměleckých kovářů, zámečníků a kovářů-podkovářů, tzv. „Svinařské řetězení 2007“. Celá akce měla výrazně vzdělávací nádech a návštěvníci z řad laické i odborné veřejnosti se mohli zúčastnit i tematicky zaměřených přednášek a seminářů. U kovářů i ve výstavních prostorách se zájemci detailněji seznámili s tradičními i novými způsoby zpracování železa. Při práci bylo možné sledovat nejen zkušené řemeslníky a mistry, ale i žáky odborných škol a učilišť. A že se bylo na co dívat! Vystavené výrobky svědčily o tom, že dorůstající generace má k tomuto náročnému „černému“ řemeslu vztah a dokáže dobře uplatnit svoji bohatou tvůrčí fantazii. Svou zručnost zde předváděli zástupci středních škol (SŠŘ Jaroměř, SUP a VOŠ Turnov, SOŠ Hradec Králové, SOU Nový Zlíchov Praha 5, SOU uměleckých řemesel Praha 9, SOU Oselce, SOU Soběslav) i studenti vysokých škol (VŠUP Praha a TU Liberec).

Své dovednosti měli možnost porovnat v odborné soutěži, kde jejich práce byly veřejně posuzovány a hodnoceny (nesoutěžilo se o pořadí – nelze srovnávat práce žáků různých ročníků i druhů studia). V letošním roce jednoznačně zaujala odborníky i laiky práce žáka prvního ročníku oboru Umělecký kovář a zámečnický z Jaroměře ONDŘEJE NEJDLA. Jednalo se o perfektní řemeslné zpracování řetězu „Pout“. Obdivováno bylo i dílko (zdařilé po stránce výtvarného pojetí, ne tolik zpracování), „Tučňáci“ žáků z Prahy 9 JONÁŠE GOTVALDA a JOSEFA ŠAFRÁNKA.

Velký zájem návštěvníků – hlavně z řad dětí – vzbudily ukázky kování koní. Jejich „rodičovský doprovod“ zase mohl obdivovat práce jednotlivých řemeslníků: pánové si jistě nenechali ujít například prohlídku různých druhů ozdobně vykovovaných vstupních bran, ženy se naopak nechaly okouzlit jemnou krásou umně zhotovených kovových růží. V doprovodné sekci se představilo při práci několik šikovných uměleckých řezbářů. I jejich plastiky v různém stádiu dokončení vzbuzovaly zasloužený obdiv přihlížejících.

Bližší informace o tomto a dalších podobných setkání naleznete na www.kovari.org.

-bačka-

MĚSÍC ZÁŘÍ

opět ve znamení biopotravin

Již třetím rokem se bude letos v září oslavovat Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství. Akce je největší a nejvýznamnější propagační aktivitou zaměřenou na ekologické zemědělství a biopotravinu v České republice a proběhne pod záštitou ministerstva zemědělství a ministerstva životního prostředí.

Stejně jako předchozí roky, i letošní Měsíc biopotravin má své heslo, a to „žiju bio“. Vedle pořádání tradičních biojarmarků a dožínků budou v duchu tohoto hesla před-

stavěny biopotravinu v širším rozsahu, a to jako životní styl, reprezentovaný uvědomělým spotřebitelským chováním.

Co se tedy bude dít během Měsíce biopotravin?

Během září otevřou pro veřejnost své „brány“ desítky ekologických farem a uspořádají speciální akce, jako „dny otevřených dveří“, pikniky, ukázky práce se zvířaty nebo na poli při sklizni, ochutnávky, procházky naučnými stezkami uvnitř farmy a přednášky. Do akce se zapojí i výrob-

ci a prodejci biopotravin formou ochutnávek, prezentací nových produktů a slev. Bioprodejny budou pro své zákazníky kromě ochutnávek organizovat výlety na ekofarmy a přednášky místních ekozemědělců. Připravují se regionální biodožínky a biojarmarky a mnoho dalších akcí.

- 31. 8. – Tisková konference – Zahájení akce Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství, Praha
- 9. 9. – Biodožínky na ekofarmě Country Life, Nenačovice u Prahy
- 14.–15. 9. – 14. biojarmark a dožínkové slavnosti, Toulcův dvůr, Praha
- 15. 9. – Slavnosti sýra, Frýdlant

- 21.–22. 9. – 16. biojarmark v Brně
- 27.–28. 9. – Exkurze na ekofarmy z Brna, pořádá ekologické centrum Veronica
- Ochutnávky biopotravin a speciální akce v členských bioprodejnách svazu PRO-BIO
- K propagaci biopotravin se letos přidávají i některé obchodní řetězce a nabídnou svým zákazníkům výhodné nákupy biopotravin

Sledujte akcí na www.mesicbiopotravin.cz

-bačka-

EVROPSKÝ SEMINÁŘ

k zemědělskému poradenství

5. – 8. září 2007, Praha

První z těchto seminářů (1st European Seminar on Extension Education) se konal v r. 1973 ve Finsku – v době, kdy se evropské zemědělství transformovalo z tradičních praktických aktivit postupně ke komplexnímu systému průmyslových a obchodních aktivit. Počínaje tímto rokem byl obdobný seminář v Evropě organizován každé dva roky, poslední z nich se konal v r. 2005 v Turecku. Během 32leté historie semináře vzrostl počet účastníků z původních 35 na téměř 100, počet zastoupených zemí z 9 na 20 (včetně některých mimoevropských) a prezentovaných příspěvků ze 4 na 56.

V pořadí již 18. seminář se uskuteční na České zemědělské univerzitě v Praze, garantem akce je Institut vzdělávání a poradenství ČZU, významný podíl na organizaci semináře bude mít Ministerstvo zemědělství ČR.

Účelem semináře je přispět k výměně zkušeností, a tedy i k objektivnějšímu zhodnocení jednotlivých postupů a praktik v oblasti zemědělského poradenství, přičemž zájem bude soustředěn především na potřeby a výhody obyvatel venkovských komunit a na příjemce poradenských služeb.

Anotace

NEMOCI SLADKOVODNÍCH A AKVARIJNÍCH RYB

Zdeňka Svobodová a kolektiv

Koncem školního roku vyšlo již čtvrté, tentokrát výrazně přepracované vydání tohoto titulu učebnice, která je určena především pro studenty Střední rybářské školy ve Vodňanech a Vyšší odborné školy vodního hospodářství a ekologie, Vodňany, pro absolventy této školy, ale i pro další pracovníky v rybářství. Jako bohatý zdroj informací jistě poslouží také posluchačům Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně a posluchačům rybářského oboru Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a Agronomické fakulty Mendlovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně. Kniha bude jistě dobrým pomocníkem pro odbornou veterinární rybářskou a akvaristickou veřejnost.

Obsah i forma vycházejí z původního vydání, učebnice je však obohacena o nejnovější poznatky z oboru nemocí, otrav ryb, a to především díky novým a vysoce erudovaným osobnostem v autorském kolektivu. Kniha poskytuje čtenáři informaci o etiologii, charakteristice, průběhu, léčbě a prevenci jednotlivých druhů onemocnění a otrav ryb. Je zaměřena na onemocnění a otravy, které jsou aktuální pro podmínky chovů hospodářsky významných a akvarijních druhů ryb a rybářství volných vod v České republice. Učebnici lektoroval MVDr. Stanislav Červinka, specialista na nemoci ryb a bývalý ředitel Státního veterinárního ústavu v Českých Budějovicích.

Ing. Miroslav Merten, SRŠ a VOŠVHE Vodňany

POZVÁNKA PRO 4 599 ABSOLVENTŮ,

ale nejen pro ně

V letošním roce oslaví Zemědělská škola v Kadani 145 let od svého založení (dne 7. 10. 1862).

Tak „starých“ je málo odborných škol a pro zajímavost je možno uvést, že jsme druhá nejstarší zemědělská škola v České republice. Není asi důležité vypisovat detailně, co se kdy učilo, kdo učil, ale při této příležitosti je možno si připomenout pár historických údajů.

- 1862 založení školy
- 1870 škole zakoupena vlastní budova (za 26 000 zlatých) do dnes v užívání
- 1899 nejhonosnější název školy z celé její historie: Královská česká zemědělská střední škola
- 1904 zahájena výuka v nové školní budově (náklady 178 318 korun)
- 1945 březen – zastaveno vyučování, zřízena německá vojenská nemocnice
- květen – osvobození školy Sovětskou armádou
- říjen – zahájení výuky

- 1962 oslava 100. výročí trvání školy
- 1993 rekonstrukce původní školní budovy (do r. 1903) na odborné cvičebny
- 1998 zemědělská škola sloučena se dvěma učilišti a domovem mládeže, nový název: Střední odborná škola služeb a Střední odborné učiliště
- 2007 29. září – oslava 145. výročí založení

Na toto výročí je zvaná celá široká veřejnost, ale především výše uvedených 4599 absolventů.

Právě tolik osob absolvovalo naší školu v Kadani od jejího založení a není vzácnou výjimkou, že naši školu absolvoval děda, otec i syn.

Dne 29. září 2007 probíhá i Kadaňské vinobraní a naskytá se tedy krásná příležitost navštívit i s rodinou Královské město Kadaň a naši „zemědělku“.

Ing. Pavel Sekera, SOŠS a SOU Kadaň

JAN PRACNER

Majitelem továrny na výrobu hospodářských strojů v Roudnici nad Labem byl Jan Pracner, který se vypracoval vlastním přičiněním z malého kováře na vynikajícího úspěšného továrníka. Narodil se r. 1845 v Budyni nad Ohří. U svého otce se vyučil kovářem a po jeho smrti převzal malou kovářskou dílnu s jedním dělníkem. Roku 1882 se přestěhoval do Roudnice nad Labem a založil tam dílnu na výrobu náradí a obdělávání půdy.

Nejprve vyráběl ocelové pluhy a později vyorávače na řepu. Oba výrobky mu získaly jméno mezi výrobci hospodářských strojů. Brzy se jeho dílna rozrostla a založil továrnu na hospodářské stroje, kterou r. 1884 předal svému společníkovi Rudolfovi Bächerovi a vystavěl novou továrnu určenou speciálně na výrobu secích obilních strojů, samostatných vozů na vysévání jetele, jednoduchých řeposecích strojů. Z počátku vyráběla firma tehdy velmi oblíbený secí stroj značky Podřipanka, jehož výsevné ústrojí se sestávalo z dvojitých spirálových kotoučů. Zrno bylo vyhrnováno výpádovými otvory v zadní stěně výsevní skříně. Vysévané množství se řídilo velikostí výpádových otvorů. Tento secí stroj firma vyráběla až do r. 1902. Dále to byly 13 až 33 řádkové obilní secí stroje značky Budoucnost s výsevním spo-

nem 9,5 až 10,5 cm. Jednoduché řeposecí stroje s vyséváním do 3 až 8 řádků najednou, naplno nebo do špetek po sobě jdoucích libovolných vzdálenostech, byly souběžným paralelním výrobním programem secích strojů. Samostatné vozy pro ruční i koňský potah na vysévání jetele vyráběla firma pro šířky 2 až 4 m. Rozmetadla umělých hnojiv byla vyráběna s osvědčeným Schloerovým systémem pohyblivého dna, které pomocí hrotů ježkového válce a vyhrnovacích řetězů značky Viktoria, vyhrnulo hnojivo spodem ze

Secí stroje
válečkové i žižkové, jednoduché i kombinované
pro řádkové hnojení a
rozmetadla umělých hnojiv
dodává speciální továrna
JAN PRACNER v Roudnici n. L.
Žádejte prospekty a informace.

skříňně. Tato rozmetadla byla postupem doby upravována a doplněna novinkou, dvojitým řetězem, s Pracnerovým patentem. Pracner dále bezkonkurenčně vyráběl speciálně kombinované stroje na setí řepy a řepky naplno i do špetek při současném sypání umělých hnojiv. Výjimkou nebyly ani stroje na setí čekanky v libovolném počtu řádek – do šesti a ruční secí strojky, zvláště určené pro setí na zkušebních a školních polích. Zvláště pro secí stroje vyráběl patentované americké výsevné ústrojí Hoosier.

Všechny vyráběné hospodářské stroje a jejich mechanická zařízení byla patentovaná. Továrna, která již na přelomu

století čítala na 400 dělníků, vyráběla ročně přes 4000 kusů secích strojů. Z nich více než polovina byla exportována do ciziny, zejména do Německa, Rakouska, Francie, Švédska, Ruska, Dánska, Belgie, Rumunska, ale i do Alžíru. Firma měla své zastoupení ve všech větších nebo hlavních evropských městech. Za výborné a bezporuchové provedení vyrobených strojů byla Pracnerova firma vyznamenána více než devadesáti medailemi v mnoha státech Evropy i Asie.

Ing. Petr Novák, CSc., MZe ČR

Uplynulo 120 let od narození

JAROSLAV BERAN

„...Prof. ing. Jaroslav Beran měl vzácný dar stručného slova, které dovedl doprovodit výmluvnou skizou. Jeho žáci obdivovali tyto jeho schopnosti a pro jeho dobrou povahu měli ho i jeho kolegové upřímně rádi...“

Dr. J. Drahný, 1947

Narodil se 14. srpna 1887 v Kloboukách v Čechách, studoval reálku na Královských Vinohradech, pak odbor strojní a elektroinženýrský na české vysoké škole technické v Praze. Od r. 1910 do roku 1921, s výjimkou dvouleté vojenské služby, působil v praxi, a to jako konstruktér motorů a motorových pluhů v různých továrnách – zejména u firmy Laurin a Klement a František a Josef Kovářik. Po válce se osamostatnil a dosáhl poměrně značných úspěchů. Např. r. 1921 za konstrukci malého motorového pluhu byla mu udělena I. státní cena ministerstva zemědělství.

Přesto ho lákala pedagogická dráha. V r. 1921 se stal profesorem na Masarykově státní vyšší hospodářské škole v Opavě, kde vyučoval hospodářskému strojnictví, matematice a fyzice. I za katedrou byl úspěšný. Měl vzácný dar, o němž se v úvodním citátu zmiňuje jeho kolega dr. Josef Drahný, že totiž pro výklad nepotřeboval mnoho slov, ale k objasnění látky mu sloužila výstižná skica, diagram, obrázek. Jeho jednání se studenty charakterizuje jeden z jeho žáků, František Lazecký, absolvent z r. 1925, v almanachu školy z r. 1970: *„Pane profesore Berane, byl jste vždycky plný nadšení a na druhé straně zas tak ostýchavý, že jste si vyčítal, když jste měl pokárat studenta za zápis v třídní knize. Takové jste měl zlaté srdce...“*

V Opavě působil až do r. 1938. V tomto osudném roce, kdy Opavsko bylo od republiky odtrženo, Masarykova vyšší rolnická škola zrušena a její profesori rozptýleni po jednotlivých školách v Čechách a na Moravě, byl přidělen na vyšší rolnickou školu do Olomouce. Zde působil až do

památného května 1945. Osvobození se sice dočkal, leč dlouho se z něho netěšil, zákeřná choroba ukončila jeho život 13. března 1949.

Zůstalo po něm poměrně bohaté literární dílo – například vzorná učebnice Fysika pro zemědělské školy a další samostatné spisy – Malé motorové pluhu, Návod ke kalkulaci strojové práce v zemědělství, Řešení a konstrukce malého motorového pluhu (v časových spiscích ministerstva zemědělství), a dále Elektrotechnická příručka pro zemědělce (vlastním nákladem) a dvě brožury Základy elektrotechniky a Soutěž vypravadel v Opavě. V různých zemědělských časopisech uveřejnil přes 60 článků, kromě statí pro Hospodářské strojnictví, jež v letech 1925 a 1926 redigoval jako přílohu Československého zemědělce. Dále pro ministerstvo zemědělství, školy a korporace pořídil přes 2800 diapozitivů, napsal 11 původních textů a několik překladů k souboru diapozitivů. Pro Masarykův naučný slovník zpracoval hesla z hospodářského strojnictví, pracoval rovněž na názvosloví z hospodářského strojnictví pro ČAZ. Kromě obvyklé mimoškolní činnosti – pravidelných přednášek v kurzech a po venkově – se od r. 1930 věnoval také literárním pracím pro rozhlas a ochotnickou scénu. Prof. ing. Jaroslav Beran byl řádným členem ČAZ od jejího založení a taktéž řádným členem Elektrotechnického svazu československého. Na mnoha výstavách působil jako vyhledávaný porotce.

Ing. Josef Rozman, CSc.
Moravská Třebová

OBSAH

Spolupráce se školami II	3
Odborný seminář	4
Moravskoslezské centrum	5
Transfer vědy a výzkumu – finanční analýza	8
Podpory mladým začínajícím farmářům	10
Biopaliva ... Jak dále?	11
Dvě ohlédnutí	12
Olomoucký projekt	14
Oslava 60. výročí	15
Zajímavá praxe	16
Ekologická soutěž	16
Ve znamení oslav a projektů	16
Malé granty ve finále	17
Měsíc září opět ve znamení biopotravín	18
Svinařské řetězení 2007	18
Evropský seminář k zemědělskému poradenství	19
Nemoci sladkovodních a akvariálních ryb	19
Pozvánka pro 4 599 absolventů	20
Jan Pracner	20
Jaroslav Beran	21

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava;
PhDr. Radmila Dytrtová, CSc., IVP ČZU Praha;
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR;
Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha;
Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České Budějovice;
Ing. Jan Kot, Integrovaná střední škola Cheb;
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinštitút Nitra;
Mgr. Drahomíra Kučírková, CSc., KPP SPU Nitra;
PhDr. Dana Linhartová, CSc., ICV MZLU Brno;
Ing. Tibor Masár, PhD., MP SR Bratislava;
Ing. Josef Matoušek, MZe ČR;
Ing. Mária Múdra, ZSŠP Rakovice;
prof. Ing. Milan Slavík, CSc., IVP ČZU Praha;
PhDr. Pavel Sýkora, MZe ČR;
Ing. Jan Vajs, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora

K ilustraci na obálce:

Kresba plodu jabloně – der Melonem-Apfel – byla vybrána z publikace Allgemeines Deutsches Garten Magazin, 1805

CONTENTS

Cooperation with schools II	
A project of the Institute of Lifelong Learning at Mendel University of Forestry and Agriculture in Brno	3
Professional seminar	
Teachers of primary and secondary schools extended their knowledge of biology	4
Moravian-Silesian Centre	
Implementation of the project for rural space development	5
Financial analysis	
An important tool for the evaluation of economic results of firms	8
Support to young farmers	10
Biofuels ... What next?	11
Looking back twice – Bioacademy 2007	
International conference on ecological agriculture	12
Olomouc project	
Secondary schools in the period of the CR transition to the new EU policy for agriculture and countryside	14
Celebration of the 60 th anniversary	
Secondary vocational school and secondary training centre in Podbořany	15
Interesting experience	
Students helped in the Šumava National Park	16
Ecological competition	16
Celebrations and projects at the Czech Agricultural Academy in Humpolec, secondary school	16
Small grants in the finale	
Projects at the Opočno school	17
Svinaře Chaining Event 2007	
Forgers' meeting at the Castle in Svinaře	18
The month of September is devoted to biofoods again	18
European Seminar on agricultural consultancy	19
Diseases of fresh-water and aquarium fish – annotation	19
An invitation for 4 599 graduates, and not only for them	
Agricultural school in Kadaň is celebrating the 145 th anniversary	20
Jan Pracner	
History of agricultural machinery	20
Jaroslav Beran	
Prominent personality of agricultural education	21